

Izbeigta tiesvedība lietā par mantas konfiskāciju kā kriminālsodu

Satversmes tiesa ir pieņēmusi lēmumu par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2010-31-01 „Par Krimināllikuma 320. panta (2002. gada 25. aprīļa likuma redakcijā) otrās daļas vārdu “konfiscējot mantu” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam”.

Satversmes 105. pants noteic: „Ikvienam ir tiesības uz īpašumu. Īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm. Īpašuma tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu. Īpašuma piespiedu atsavināšana sabiedrības vajadzībām pieļaujama tikai izņēmuma gadījumos uz atsevišķa likuma pamata pret taisnīgu atlīdzību.”

Apstrīdētā Krimināllikuma norma kā obligātu papildsodu paredz mantas konfiskāciju. Pieteikuma iesniedzējs Dainis Markus izteica viedokli, ka mantas konfiskācija kā obligāts papildsods neatbilst minētajai Satversmes normai, īpaši tās ceturtajam teikumam.

Pieteikumā norādīts, ka konfiskācija skar ne tikai pieteikuma iesniedzēju personīgi, bet arī viņa ģimenes locekļus. Satversmes tiesa secināja, ka šīs personas nav vērsušās ar konstitucionālajām sūdzībām, līdz ar to Satversmes tiesai nav tiesību vērtēt apstrīdēto normu daļā par iespējamo pieteikuma iesniedzēja tuvinieku pamattiesību aizskārumu.

Satversmes tiesa norādīja, ka konfiskācijas soda regulējumā ir saskatāmi būtiski trūkumi, piemēram, likums nenoteic, kāda manta nav konfiscējama. Tādējādi konfiskācijas soda izpildes procesā citastarp varētu tikt aizskartas notiesātās personas ģimenes locekļu pamattiesības.

Satversmes tiesa secināja, ka mantas konfiskācijas regulējums ietilpst Satversmes 105. panta otrā un trešā teikuma tvērumā un šis regulējums jāvērtē kā pamattiesību aizskāruma, proti, jāvērtē, vai ierobežojums noteikts ar likumu, tam ir leģitīms mērķis un tas ir samērīgs.

Tiesa atzina, ka apstrīdētajam ierobežojumam ir leģitīmi mērķi: demokrātiskas valsts iekārtas, sabiedrības drošības un citu personu tiesību aizsardzība.

Taču lai secinātu, vai, piemērojot mantas konfiskācijas sodu, personas pamattiesības tiek ierobežotas samērīgi, būtu jāizvērtē vairāki konfiskācijas soda regulējuma aspekti. Lai to

izdarītu, tiesai būtu jāpaplašina izskatāmajā lietā formulētais prasījums un jāizvērtē nevis apstrīdētā norma, bet Krimināllikuma vispārīgās daļas normas un to interpretācija.

Gan pieteikuma iesniedzēja, gan Saeimas sniegtais juridiskais pamatojums attiecībā uz Krimināllikuma vispārīgās daļas normām nav izvērsti tiktāl, lai izskatāmās lietas ietvaros būtu iespējams šīs normas izvērtēt. Līdz ar to tiesa secināja, ka izskatāmajā lietā nav iespējams paplašināt prasījuma robežas un turpināt tiesvedību.

Satversmes tiesas lēmums ir galīgs un nepārsūdzams.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājas lapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Satversmes tiesa
tiesa@satv.tiesa.gov.lv
67210274